

DIMITRIE MARMELIUC

În ziua de 1 noiembrie 1970 s-a slins din viață profesorul Dimitrie Marmeliuc, distins-elenist și romanist, care și-a închinat ultimii ani ai vieții studiului operei lui Sofocle. A fost un colaborator neobosit al Studiilor clasice, de la primele volume; cel din urmă studiu încredințat revistei a fost publicat în numărul precedent (XII), sub titlul *Drama satirică la Sofocle și Euripide*, cuvint înainte la o ediție a *Copoilor*, în traducerea românească pregătită de autor. Tălmăcirea în versuri a *Copoilor* lui Sofocle, pe care profesorul Marmeliuc ținea nespus de mult s-o vadă tipărită, a fost însă destinată să se numere printre operele postume ale acestui erudit animator al studiilor clasice.

Născut la 20 octombrie 1886 în comuna Liteni din împrejurimile Sucevii, Dimitrie Marmeliuc a urmat cursurile școlii secundare la Suceava și, în continuare, după o strălucită absolvire a liceului bucovinean (1906), cursurile Universității din Viena; teza de doctorat, cu care își încheie studiile universitare, în 1913, se referă la o problemă de lingvistică și stilistică ciceroniană: *De genitiui partitiui in Ciceronis orationibus et epistulis ui et usu*. La Viena a audiat deopotrivă cursurile de filologie clasică și comparată ținute de von Arnim, Radermacher, Kretschmer, cit și cursurile de filologie romanică ținute de Meyer-Lübke, de care s-a apropiat îndeosebi. Membru al Societății Academice din Viena „România jună”, a fost ales în anul 1911–1912 președinte al acestei societăți; în această calitate ia parte la un congres-

studentească ținut la Craiova, prilej nimerit să-și prelungească vizita în țară. După Craiova vizitează orașul București, în care poposește o lună — timp închinat studiilor și luării de contact cu frunțașii vieții politice și culturale din acea vreme — și apoi se îndreaptă spre Iași. În urma cercetărilor făcute la Biblioteca Academiei Române, unde l-a cunoscut și s-a împrietenit cu profesorul Ion Bianu, D. Marmeliuc a prezentat la Viena, în seminarul prof. Meyer-Lübke, un referat intitulat *Figuri istorice românești în cîntecul popular al românilor*, tipărit ulterior în *Analele Academiei Române*, Sect. lit., XXXVII, 1915.

În ajunul intrării României în primul război mondial (1915), prof. D. Marmeliuc, cunoscut luptător împotriva monarhiei austro-ungare, izbutește, alături de alți tineri din generația sa, să vină în țară, unde, datorită calde prietenii ce i-o purta Ion Bianu, i se încredințează un post de cercetător la cabinetul de manuscrise al Academiei. În această scurtă perioadă cit a funcționat la Academie, avîndu-i colegi, printre alții, pe profesorul N. Carlojan și pe criticul P. Panaitescu (Perpessicium), a organizat secția stampelor după cele mai noi criterii științifice.

Dobindind cetățenia română, pleacă ofițer voluntar pe frontul marilor bătălii din Moldova, Nămolova și Mărășești (1917), unde este rănit; pentru meritele excepționale pe care le-a avut în cursul luptelor, a fost decorat cu mai multe ordine românești și străine. Începînd din anul 1919, prof. D. Marmeliuc se dedică învățămîntului superior, ocupînd catedra de limba și literatura elină succesiv la Universitatea din Cernăuți și la cea din București, unde a funcționat pînă la pensionare, în anul 1947. Pregătirea sa multiplă i-a îngăduit în cursul carierei universitare să predea, paralel cu lecțiile de literatură și limbă elină, cursuri de filologie comparată, iar după pensionare să funcționeze ani îndelungați la Institutul de lingvistică al Academiei, în calitate de colaborator științific. Acestei susținute activități i-a pus capăt doar începutul unei boli nemiloase, dar, chiar și în ultima vreme, cînd puterile nu-i mai îngăduiau să lucreze la institut sau să ia parte la ședințele Societății de studii clasice, era mereu prezent printre noi, trimițînd neconținut articole și studii. Una din cele mai prețioase contribuții din această perioadă este evocarea atît de emoționantă a personalității lui George Murnu, comunicare citită în ședința comemorativă a societății din 4 ianuarie 1968 și apoi publicată în *Studii clasice*, X.

Principalele sale preocupări ca filolog clasic s-au îndreptat îndeosebi spre studierea epopeii homerice și a tragediei lui Sofocle. Studiile sale homerice ne-au parvenit sub forma a două cursuri fundamentale, litografiate de Universitatea din București, în 1942 și 1943 și a celor trei articole publicate în *Studii clasice* V—VII. Volumul impresionant de note homerice pe care le-a lăsat în manuscris ne îndreptățește să credem că cercetările sale depășeau zona publicațiilor menționate. În anii ce vin avem pioasa datorie de a valorifica moștenirea pe care a lăsat-o în domeniul homerologiei.

Puternic atras de cercetarea tragediei clasice, a publicat lucrări de valoare asupra operei lui Sofocle, dintre care cităm cele trei volume: *Sofocles. Cercetări cronologice* (între 1920 și 1939), înglobate apoi în cursul universitar *Tragedia greacă*. Din creația lui Eschil s-a ocupat de tragedia *Cei șapte împotriva Tebei*, iar în ultima vreme redacta un studiu asupra *Perșilor* și altul despre drama satirică în general, în care intrau și dramele satirice ale lui Eschil. În contingență cu aceste preocupări asupra poeziei dramatice, în anul 1942 a ținut un curs de *Metrică greacă*, care a fost litografiat, reprezentînd pînă la ora actuală singurul tratat de metrică greacă pe care-l posedăm în limba română.

Între anii 1960—1970 a închinat o bună parte din munca sa filologică tot operei lui Sofocle, pe care a prezentat-o publicului iubitor de literatură într-o amplă *Prefață* care precede traducerea românească a dramelor marelui tragediograf și pe marginea căreia a scris studiul *Reflecții ale contemporaneității în tragediile lui Sofocle*. Conferențiar apreciat și publicist, Dimitrie Marmeliuc s-a ilustrat și prin eseuri și articole asupra limbii și literaturii române, cum ar fi, între altele, *Contribuții ardelenesi la cultura românească din Bucovina* în volumul

omagial *Lui Ion I. Bianu*, București, 1916, sau numeroasele etimologii românești, apărute în revista *Limba română*, între anii 1960—1965, pe când lucra la *Dicționarul limbii române*. A îngrijit de asemenea o ediție completă *Ion Creangă*, însoțită de un studiu introductiv și un glosar.

De o nemărginită distincție sufletească, prof. D. Marmeliuc împărtășea cu dărnicie bogatele sale cunoștințe din domeniul filologiei clasice și al filologiei romanice oricui îi cerea sfatul sau dorea să-l consulte. Colaboratorii săi de odinioară de la catedra de filologie clasică nu pot uita puternica impresie pe care o făcea asupra auditoriului atunci când își ținea cursurile, la un nivel care amintea de iluștrii dascăli pe care el însuși îi audiasese odinioară la Viena, iar cei mai tineri, alături de care a lucrat *Dicționarul Academiei* nu vor uita vastitatea uimitoare a cunoștințelor sale lingvistice.

Opera pe care a lăsat-o constituie un model de onestitate științifică, de apropiere plină de dragoste față de lumea antichității grecești, oglindind imaginea unui spirit viu, iscoditor și a unei minți înalte. Figura sa luminoasă rămâne, alături de cele ale lui George Murnu, Cezar Papacostea, Ștefan Bezdechi, D. Evolveanu, ca una dintre cele mai alese figuri de cărturari români care și-au dedicat întreaga putere de muncă promovării studiilor clasice în România.

A. Piatkowski

BIBLIOGRAFIA LUCRĂRILOR

PROF. D. MARMELIUC

I. Filologie clasică

1. *De genitiui partitui in Ciceronis orationibus et epistulis ui et usu*, teză de doctorat. Viena, 1912.
2. Q. Horatius Flaccus, *Epistola către Pisoni despre arta poetică*. Introducere, traducere, comentariu, București, 1916.
3. *Sofocles. Cercetări cronologice. I. Antigona-Aias*, Cernăuți, 1920, VIII + 50 p. 8°.
4. *Studiul limbilor clasice și cultura românească*, în revista *Lamura*, II (1920—1921), p. 366 urm.
5. *Moralitatea clasicismului*, în revista *Lamura*, II₂ (1921), p. 834 urm.
6. *Originea tragediei elene*, în revista *Orpheus*, I (1925), p. 49 și urm.
7. *Sofocles. Cercetări cronologice. II. Regele Oidipus-Oidipus în Colonos*, în *Codrul Cosminului*, II (1925), p. 3 urm. și extras.
8. *Studiul limbilor clasice în România*, în revista *Orpheus*, III (1927), p. 203 urm.
9. *Demosthenes. Un mare patriot în zile de restriște*, în revista *Floarea soarelui*, I (1927), p. 201 urm.
10. *Socrate*, în revista *Junimea literară*, XVIII (1929), p. 169 urm. și extras.
11. *Clemenceau și Demosthene*, în revista *Junimea literară*, XXII (1933), p. 89 urm. și extras.
12. *Clasicismul greco-roman și cultura românească*, în volumul omagial *Lui Ion I. Nistor*, Cernăuți, 1937, p. 855 urm. și extras.
13. *Frumuseșea poeziei homerice*, în revista *Junimea literară*, XXVIII (1938), p. 17 urm. și extras.
14. *Aias, Trahăniile, Antigona. Studiu istoric-literar*, în *Codrul Cosminului*, X (1936—1938), p. 271 și urm. și extras, Cernăuți, 1939.
15. *Tragedia greacă*, curs ținut la Facultatea de litere și filozofie din București în anul 1940—1941, litografiat, 480 p., București, 1941.
16. *Începuturile literaturii elene: Homer — Ciclul epic*, curs ținut la Facultatea de litere și filozofie din București în anul 1941—1942, litografiat, 416 p., București, 1942.
17. *Metrica greacă*, curs ținut la aceeași facultate în anul 1941—1942, litografiat, 208 p., București, 1942.
18. *Compoziția poetică a Iliadei și Odiseii*, curs ținut la aceeași facultate în anul 1942—1943 (13 cînturi din *Iliada*), litografiat, 128 p., București, 1943.
19. *Pe marginea Orestiei lui Eschil în traducerea lui G. Murnu*, în *Revista Fundațiilor*, X (1943), p. 419 și urm.

20. *O dramă războinică a lui Eschil: Cei șapte împotriva Tebei*, în *Revista Fundațiilor*, XI (1944), p. 379 și urm.
21. *Cuvinte de origine greacă în limba română*, în revista *Limba română*, VIII (1959), nr. 6, p. 29 și urm.
22. *Interpretări homerice. Pe marginea Iliadei lui Homer în traducerea lui G. Murnu*, în revista *Studii clasice*, V (1963), p. 269–286, VI (1964), p. 289–308, VII (1965), p. 375–383.
23. *Reflecții ale contemporaneității în tragediile lui Sofocle*, în revista *Studii clasice*, VIII (1966), p. 24–34.
24. *O sută de ani de la nașterea lui George Murnu*, în revista *Studii clasice*, X (1968), p. 279–284.
25. *Drama satirică la Sofocle și Euripide*, în revista *Studii clasice*, XII (1970), p. 251–260.

II. Filologie, literatură și cultură românească

1. *Figuri istorice românești în cîntecul popular al românilor*, în *Analele Academiei Române*, seria II, vol. XXVII (1915), p. 73 urm. și extras.
2. *Contribuții ardelenesti la cultura românească din Bucovina*, în volumul omagial *Lui Ion I. Bianu*, București, 1916, p. 171 urm.
3. *Ion Creangă, Opere complete*, ediție cu prefață, text și glosar, Cernăuți, 1924.
4. *Etimologii românești*, în revista *Limba română între anii 1960 și 1965*.
5. Numeroase articole culturale și literare, publicate în diferite reviste și ziare de pe întreg cuprinsul României, începînd cu conferința despre viața și opera lui Titu Maiorescu, ținută la societatea „România jună” din Viena în anul 1910, cu prilejul împlinirii a 70 de ani de viață a marelui îndrumător cultural al poporului român — conferință apărută în 1910 în broșură împreună cu conferința profesorului Wilhelm Meyer-Lübke ținută cu același prilej, cu titlul: „*România jună*” *lui Titu Maiorescu, Scriere omagială*, Suceava, 1910.